

TEOSOFINEN LIIKE JA APOSTOLI PAAVALI

**Pekka Ervastin esitelmä Ruusu-Ristin
vuosijuhlassa 21.5.1934**

Aikoessani nyt tänä iltana pitää pienen esitelmän tai puheen, täytyy minun aloittaa anteeksipyyntöllä ja pyytää, että suotte minulle myötätuntonne. Harvoin minulle tapahtuu, että minä saan niin proosallisen taudin kuin nuhan. Mutta se on nyt tapahtunut, ja tänään äänenikin laski. Suokaa se minulle anteeksi!

Niin kuin tässä ohjelmassa ilmoitetaan, olen valinnut puheeni aiheeksi »Teosofinen liike ja apostoli Paavali». Tuohan on jo nimenä hieman yllättävä yhdistelmä. Sen tähden onkin tarpeellista, että ensin luon pienen silmäyksen siihen, mikä on teosofinen liike, ja sitten apostoli Paavaliin. Nyt en tietenkään aio, enkä voi puhua teosofisesta liikkeestä enemmän kuin apostoli Paavalistakaan millään tavoin tyhjentävästi. Minun täytyy ainoastaan kosketella joitakin yleisiä seikkoja niiden suhteen, kosketella sitä, mikä mielestäni tällä hetkellä on tärkeitä ja tarkoituksellista. Tahdon ainoastaan puhua pari sanaa yhdestä ainoasta teosofisen liikkeen puolesta ja sen yhteydessä mainita joitakin apostoli Paavalista. Sillä onhan harvinaista, että puhutaan kristitystä apostoli Paavalista teosofisen liikkeen yhteydessä. En tiedä onko sitä ennen tapahtunut?

Kun nyt ajattelen teosofista liikettä, silloin keskittyy huomio vain sen liikkeen alkuun. Te täällä tunnette, mihin teosofinen liike tähtää ja mitä itse teosofinen liike on, tunnette, että se on

jollakin tavoin uskonnollinen liike, vaikka ei missään tavallisessa merkityksessä; se ei suinkaan ole mikään uusi kirkkosuunta. Teosofia on uskonnollinen siinä merkityksessä, että se puhuu kaikista maailman uskonnoista. Se tutkii, mistä uskonnot ovat alkunsa saaneet ja mitä ne ovat. Se viittaa siihen, kuinka koko elämä monissa vivahduksissaan on yhteydessä uskontojen tosiolemuksen kanssa, kuinka se valaisee kaikkia elämän eri muotoja.

Teosofinen liike ei siis millään tavoin ole tahtonut olla muuta kuin jokapäiväistä elämää. Se ei ole tahtonut olla mitään sunnuntaiuskontoa. Eikä se ole mikään tapa tulla autuaaksi ja pelastua johonkin iankaikkiseen elämään. Se tahtoo silmännähtävästi valaista elämän kaikkia puolia sen kaikilla aloilla, olivat ne mitä laatua tahansa. Ja tämän teosofisen liikkeen te enemmän tai vähemmän kaikki tunnette.

Mutta mikä minun mielestäni on kaikista tärkein teosofisen liikkeen yhteydessä, johon yhteyteen kuuluu monia eri seuroja, niin kuin meidän Ruusu-Ristimme, on se, mikä arvo niillä kullakin on sisäisessä, henkisessä merkityksessä. Nämä eri seurat voivat olla enemmän tai vähemmän puutteellisia, mutta joka tapauksessa kuuluvat kaikki nuo eri seurat teosofiseen liikkeeseen ja ilmentävät tämän liikkeen tarkoitusta.

Tämä teosofinen liike, kuten ehkä olette kuulleet, on alkuperältään sängen salaperäinen. Se väittää, että sen oma alkuperä on yhtä vanha kuin kaikki maailman uskonnot. Ja mikä on kaikkien uskontojen alkulähde ja mikä on tämän teosofisen liikkeen alkuperä? Se on, kuten olemme kuulleet, kotoisin erästä veljeskunnasta, joka on olemassa maan päällä ja jonka jäseniä elää tämän ihmiskunnan keskuudessa, vaikka elävätkin salattuina ihmisiltä siinä mielessä, että ihmiset eivät heitä tunne. Jos joku sen veljeskunnan jäsenistä eläisi meidän keskellämme, emme häntä tuntisi siksi. Tuon veljeskunnan

sääntönä on aina ollut, että sen jäsenet saavat toimia salassa. Joskus voi joku sen jäsenistä toimia tavallaan julkisesti, vaikka veljeskunta sinään ei toimi julkisesti. Eivätkä sen veljet astu esiin ja sano: »Tässä minä nyt olen.» Aina, jos veljeskunta antaa tietoa itsestään, lähettää se jonkun veljen maailmaan, ja hän elää verraten ihanteellista, puhdasta ja selittämättömän yli-inhimillistä elämää. Harvoin toiset ihmiset tahtovat häntä ollenkaan ymmärtää, ei käsittä, että sellaisia voisi olla olemassa. Ja me ihmiset lohdutamme itseämme usein, varsinkin silloin, kun joku sellainen on poistunut maan päältä, että hän ei ollut samanlainen kuin me. Hän oli kuin Jumala maan päällä. Ja me olemme kristikunnassa tottuneet ajattelemaan, että Jeesus Kristus oli jumalainen olento, Jumala maan päällä. Samoinhan kreikkalaiset saattoivat ajatella muutamista ihmisistä, että he olivat jumalia. Samoin ajattelivat muutkin vanhat kansat. Kristikunta yksin on ajatellut, että se oli itse Jumala, joka kaksituhatta vuotta sitten vaelsi maan päällä, että Jeesus Kristus oli itse äärettömyyksiensä Jumala. Eikä siinä ole mitään pahaa: ei se häiritse hänen sitä työtänsä, mitä varten hän oli tullut maailmaan.

Jos me itse tahtoisimme aivan kuin vapauttaa itseämme, silloin ajattelisimme ja tuntisimme, että meidän pitäisi yrittää olla vähän parempia, yrittää kulkea hänen jäljesssä. Mutta me lohdutamme itseämme sillä, että hän on niin jumalainen olento, että me emme kykene kulkemaan hänen jäljessään. Niin on kansoissa aina tehty. Niin on ajateltu aina kaikista suurista ihmisistä.

Nämä suuret ihmiset ovat aina perustaneet suuria uskontoja. He ovat antaneet uutta sisältöä ihmisten jokapäiväiseen elämään. He ovat sanoneet: me näytämme teille tien, mihin on pyrittävä, jotta tekin saavuttaisitte tuon ihmeellisen autuuden tilan, tuon jumalaisen elämän, jossa me elämme. Sillä tavoin

nuo suuret olennot ovat aina puhuneet ja opettaneet. Ja, jos me olisimme kuulleet enemmän heidän ääntänsä ja koettaneet heitä seurata, niin kuka ties, ehkä tämä elämä jo maan päällä olisi vähän parempaa kuin nyt. Sillä turhaa meidän on haaveilla mistään pysyväisestä onnen ikuisesta kodista, ennen kuin olemme luoneet kodin onnelle ja autuudelle, ennen kuin olemme sen perustaneet omissa sydämissämme ja sillä tavoin ottaneet osaa onnen valtakunnan luomiseen maan päälle. Me tahdomme kosketella elämää ainoastaan maaelämä kannalta ja uskomme, että täällä on kaikki pahaa ja itsekästä. Siinä me juuri erehdymme, kun uskomme näin. Sillä tämä maa, jonka pinnalla asumme, ei ole ollenkaan tehty helvetiksi, vaan juuri meidän tulevaisiksi paratiisiksemme. Meidän pitää vain ymmärtää, mikä on meidän elämämme tarkoitus, mitä varten olemme tänne syntyneet? Kun ajattelemme ja etsimme ensin Jumalan valtakuntaa, silloin tulemme huomaamaan, ettei, kuten Jeesus sanoi: »Jumalan valtakunta ole siellä eikä täällä.» Meidän pitää ajatella, että itse avaamme itsemme vastaanottamaan Jumalan valtakuntaa. Silloin tämä maa muuttuu varmasti Jumalan valtakunnaksi ja paratiisiksi. Se on hiukan katkeraa meille, sillä me ajattelemme, että elämä on niin raskasta. Nuorina me kyllä unelmoimme paratiisista. Sitä varten ihminen on täällä, että hän loisi ikuista elämää. Siihen ovat kaikki uskontojen suuret opettajat viitanneet. Tarkoitin sellaisia kuin Buddha, Zoroaster, Jeesus Natsarealainen ym. He ovat jokainen juuri tarkoittaneet tämän maan luomista paratiisiksi. Sillä tämä maa on ihana. Katsokaa, kuinka se on kaunis, kuinka Jumalat ovat järjestäneet kaiken ihmeellisen kauneuden mallin mukaan! Silloin me ymmärrämme, että tehtävämme on jotakin Jumalan työtä. Meidän on hoidettava sitä luonnon työtä, jonka ihmeelliset jumalat ovat panneet alulle. Alkakaas kiinnittää huomiota siihen, että luonnossa on paljon jumalallisuutta. Muistakaa,

kuinka esimerkiksi apostoli Paavali sanoi, että koko luomakunta on kun määrätty olemaan tuollaisessa odotustilassa, kunnes Jumalan pojat tulevat maan päälle. Silloin, kun he täynnä totuutta näyttävät toisille ja olemassa olevalle elämälle, mitenkä on elettävä, mitenkä on rakennettava tämä maa paratiisiksi, silloin muuttuu luomakunta ja pääsee huokauksentaan, herää tuntemaan ja näkemään, että nuo olennot, joita he ovat aina pelänneet, meitä hallitsevat, että he eivät olekaan mitään pahoja, että nuo olennot ovat hyviä olentoja, rakastavia olentoja, sellaisia, jotka meidän parastamme tahtovat. Silloin kyllä tämä maa muuttuu paratiisiksi. Kun matkustatte, niin näette, kuinka kaikkialla on kaunista. Ja samalla voitte nähdä, kuinka se isänmaa, johon olette syntyneet, on kaikista kaunein. Ja samalla tunnette, että suuri on ihmisen tehtävä.

Teosofinen liike sai alkunsa tästä ihmeellisestä, pyhästä veljeskunnasta. Ja te muistatte, että kahden tämän veljeskunnan veljen, joita nimitetään mestareiksi, työväliseenä oli Helena Blavatskaja. Ja hän loi teosofisen liikkeen ensin täällä näkyvässä maailmassa. Tämä on seikka, johon minä soisin, että me kiinnittäisimme huomiota. Teosofinen liike on korkeudesta kotoisin. Se sai alkunsa henkimaailmasta. Ja kun tämän seikan pidämme mielessämme, silloin syntyy meissä kysymys: missä suhteessa tämä teosofinen liike on meidän kristikuntaamme? Silloin saamme jo heti kuulla, että kristinuskon perusti Jeesus Natsarealainen, joka oli tuon veljeskunnan lähettiläs. Mutta samalla voimme kysyä: entä hänen apostolinsa? Nuo suuret, voimakkaat olennot, jotka perustivat kristinuskon, keitä he olivat? Jos Jeesus Kristus oli ensimmäinen suuri ihmiskunnan vapahtaja, niin missä ovat hänen työnsä muuttamat auttajat? Ovatko he kuolleet pois, niin kuin kaikki ihmiset? Ja mikä on tuo salainen veljeskunta? Täytyy muistaa silloin, että Salaisen Veljeskunnan jäsenet, joskin muuttamat

ovat tunnettuja, eivät yleensä ole tunnettuja. Ja se ei silloin merkitse, että nuo olisivat heränneet jonakin tiettyinä hetkenä täällä ja sitten kuolleet pois. Vaan se merkitsee, että he yhä elävät. Ei Buddha ole kuollut, ei Zoroaster, eikä kukaan niistä ihmeolennoista, jotka tämän maan päällä ovat ihmisille apuaan antaneet. Ei Jeesus Kristus ole kuollut. Kristikunta uskookin, että Jeesus Kristus yhä elää tänä päivänä, joskaan kaikki eivät tunne, että hän elää. Ja meistä tuntuu, että Buddha on kuollut, mutta jokainen buddhalainen uskoo, että hän elää. Ja niin on jokaisessa uskonnessa. Jokaisen uskonnon tunnustaja ajattelee, että sen perustaja yhä elää.

Ja me saamme oppia teosofisessa liikkeessä, että kaikki nuo suuret ihmiset, jotka muodostavat tuon ihmeellisen veljeskunnan, yhä elävät. Ja silloin me puolestamme vavisten kysymme, entä nuo ihmeelliset, lapsuudestamme rakkaat apostolit, elävätkö he? Kuuluvatko he yhä tuohon hengen sankarien veljeskuntaan? Vai ovatko he olleet muuten nerokkaita ihmisiä? Ja jos emme osaa kaikista apostoleista sanoa, mihin he kuuluvat, niin voimme kuitenkin tietää jotakin muutamien suhteen. Ja niistä ensimmäinen on apostoli Paavali.

Mitä me historiallisesti tiedämme hänestä? Kun luemme hänen omia kirjeitensä, mitä me silloin hänestä tiedämme? Meidän oppineet tutkijamme ovat yhtä mieltä siitä, että hän oli hieman erilainen kuin toiset apostolit. Hän ei ollut syntynyt itse Juudan maalla. Hän oli yhtä paljon kreikkalainen kuin juutalainen. Ja hän erosi juuri siinä suhteessa noista toisista apostoleista ja kristityistä, että hän tahtoi, että pakanoilta piti ilmoitettaman uutta sanomaa, ja että pakanoitteja ei tarvinnut tulla sitä varten juutalaisiksi, niin kuin nuo monet muut ajattelivat, kuten näemme Apostolien teoissa. Ja apostoli Paavali puolestaan vaati, että kun pakanat tulevat kastetuiksi, heidän ei tarvitse tulla ympärileikatuiksi.

Ja kun me luemme sitten apostoli Pietarista ja Jaakobista, niin saamme tietää, että kun he keskustelivat apostoli Paavalin kanssa tästä asiasta, he heti ymmärsivät, ettei meidän kristinuskomme saa olla riippuvainen mistään ulkonaisista muodoista, vaan että pakanain pitää saada tulla vapaasti kastetuiksi. Näin he päättivät ja antoivat kaiken siunauksensa apostoli Paavalille ja Barnabaalle.

Tämä Paavali oli saanut herätyksensä eräässä merkillisessä tapahtumassa. Hän oli tosin kyllä katselijana, mutta sittenkin aktiivisena katselijana, sillä hän oli niiden puolella, jotka kivittivät Stefanusta.

Stefanus on sivistynyt ja oppinut mies, joka julkisesti korkeimpien juutalaisten ylipappien edessä tunnusti uskontonsa epäröimättä ja tunnusti, että Jeesus Kristus oli tuonut uuden lain maan päälle. Mooseksen laki ei enää mitään merkitse sille, joka tahtoo tulla kristityksi. Niin rohkeasti hän puhui ensimmäisenä. Ja monet mielistyivät häneen. Paavalikin kuuli hänestä. Ja hän oli silloin mukana, kun päätettiin, että tuo mies on kivitettävä Jumalan pilkkaajana kuoliaaksi. Ja sanotaan, että hän vartioi murhaajien vaatteita, kun he rupesivat heittämään kiviä Stefanukseen ja tappoivat hänet.

Te muistatte kaikki, että kun Stefanus kivitettiin, tuli henki hänen päällensä ja hän polvilleen langeten huusi: »Minä näen taivaat avoinna – minä annan henkeni Isän käteen ja tuon Vapahtajan käteen, jonka hän lähetti.» Ja sitten hän vielä rukoili: »Antakaa anteeksi heille, jotka minua kivittävät, sillä he eivät tiedä, mitä he tekevät!»

Paavali ihmetteli, mikä loisto oli miehen silmissä? Kuinka hän saattaa kärsiä ja kuolla noin tyynesti ja iloisesti? Mikä usko ja tieto hänellä on?

Eikä kestänyt kauan, ennen kuin Paavali kääntyi kristityksi. Damaskoksen tiellä hän sai kokea Jumalan poikaa, joka täytyy

syntyä jokaisen ihmisen sydämessä. Hän sai nähdä, kuinka Jeesus Natsarealainen, jota hän oli vainonnut, oli Jumalan täyttämä. Ja Jeesus sanoi hänelle: »Saulus, miksi minua vainoat?»

Ajatelkaamme, mitä merkitsee, että tuollaisen oppineen ihmisen viisaus äkkiä menee murskaksi. Me ymmärrämme, että se oli Jumalan ihme ja että Paavali oli kutsuttu suuriin tehtäviin, koska hän ei kieltäytynyt, vaan koska hän julkisesti tunnusti: »Minä olen syntiä tehnyt, väärin tehnyt ja pyhiä vainonnut, mutta tästä lähtien en enää tahdo sitä tehdä, vaan heidän asiansa on minun asiani.»

Tämä Paavali tuli sitten pakanoitten apostoliksi, tuli kristinuskon ja kirkon perustajaksi. Ja hän, me voimme sen ymmärtää, tuli tuon ihmeellisen veljeskunnan jäseneksi sen tähden, että hän astui rohkeasti niiden ihmisten joukkoon, jotka aina tahtoivat tehdä työtä ihmiskunnan puolesta. Mutta ei hän heti tullut kuolemattomaksi kuten Jeesus. Hän kuoli Paavalina ja syntyi jälleen. Ja hän on useampia kertoja muuttanut nimeä ja vaatteita. Mutta hän ei ole muuttanut omaa itseään. Hän elää tietenkin nytkin tänä päivänä.

Tärkeä kohta on juuri se, että me kaikki ymmärtäisimme Paavalin yhä elävän. Hänellä ei ole sitä samaa nimeä, mutta hän on se sama henkiolento ja hän on yhtä innostunut todellisesta kristinuskosta kuin ennenkin. Hän on Jeesuksen suuri auttaja. Hän tahtoo tehdä kristinuskon hyväksi mitä voi. Paavali on katsellut tätä teosofista liikettä, mutta ei ole liittynyt siihen niin kuin nuo kaksi muuta. Hän pysyi samalla kannalla kun nuo toiset veljeskunnan jäsenet täällä Euroopassa ja muualla. Sillä ainoastaan nuo kaksi olivat valmiit uhrautumaan tuolla tavoin. Paavali ajatteli: »Onkohan aika jo tullut?» Paavali, joka oli monta kertaa yrittänyt puhdistaa kristinuskoa, oli vähän epäilevällä kannalla, koska hän oli aina huomannut,

etteivät toiset aina pysyneet hänen kannallaan. Mutta hän oli kuitenkin täydellisen myötätuntoinen. Eikä koskaan Salaisen Veljeskunnan mestari aseta mitään esteitä toisen mestarin työlle. Eihän sellainen ole mahdollista, vaan jokainen auttaa toistaan. Mutta kaikki eivät ota vastuuta päällensä.

Mutta monet muut mestarit, jotka keskustelivat asiasta ja jotka olivat jollain tavoin innostuneita asiasta, olivat asettuneet apostoli Paavalin kannalle. Mutta juuri täällä Euroopassa ajattelivat hyvin monet mestarit, että he voisivat ehkä ryhtyä jotakin tekemään. Ja kun he näkivät, millä tavoin teosofinen liike tahtoi tehdä työtä, he alkoivat nähdä, että tämä teosofinen liike valmistaa maaperää. Sillä sen tarkoitus on vaikuttaa elähdyttävästi kaikkiin uskontoihin, niin että jokaisessa uskonnessa alettaisiin seurata alkuperäistä oppia. He näkivät tuon. Ja se oli heille erikoisen sympaattista. Ja niin Paavali joidenkuiden mestarien kanssa sanoi, että tuo teosofinen liike valmistaa vaikuttavasti maaperää siihen työhön, jotenka meidän täytyy ryhtyä siihen työhön.

Ja sen tähden nämä toiset, Paavali niiden joukossa, vuonna 1925 tahtoivat ja alkoivatkin ryhtyä kristikuntaa puhdistamaan. Vaikka en tahdo laajemmin tästä asiasta nyt ruveta puhumaan, niin kuitenkin jokainen tiedätte, että merkillisiä liikkeitä ja herätteitä on tapahtunut. Katsokaa, kuinka Saksassa herätään ja kuinka Ruotsissa itse arkkipiispa on mukana uudistusliikkeessä, katsokaa, kuinka täällä Suomessakin alkaa olla levotonta. Ajatellaan, että täällä pitäisi päästä syvempään tietoon uskonnosta. Odottakaa, niin uskonnollinen elämä kirkastuu, vaikka meillä vielä nyt on hämärää. Tullaan näkemään, että kristikunta kyllä tulee esittämään suurella voimalla, mitä kristinusko on. Sanotaan ennustuksen mukaan, että tuon herätyksen pitäisi tapahtua Pohjolassa. H. P. B. on viitannut Suomeen. Ja se saattaa merkitä, että H. P. B. on

päättänyt syntyä Suomeen jatkamaan teosofista liikettä. Ja mitenkä me osaamme sitä valmistaa? Se tapahtuu sillä tavoin, että me puhdistamme itseämme ja yhteisvoimin teemme työtä puhdistetun kristinuskon puolesta. Paavali on mukana tässä työssä. Hän tahtoo auttaa kaikkia, jotka vilpittömästi tahtovat palvella tätä kristinuskon todellista asiaa.

Toivon, että te voitte uskoa, niin kuin minä uskon ja tiedän, että apostoli Paavali elää, se suuri ihminen, jonka me tunnemme sillä nimellä, että se suuri ihminen on mukana siinä työssä, joka on pantu alulle.